

NEEXECUTAREA HOTĂRĂRILOR PRIVIND EXERCITAREA DREPTULUI DE A AVEA LEGĂTURI PERSONALE CU MINORUL, CAUZĂ A ALIENĂRII PARENTALE. CÂTEVA REPERE DIN JURISPRUDENȚA CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI

Asist. univ. dr. Georgeta-Bianca SPÎRCHEZ
Facultatea de Drept
Universitatea Transilvania din Brașov

Abstract

The following study focuses on the issue of parental alienation, which can often be caused by a failure to properly enforce decisions on the exercise of the right to respect for private and family life. Much of the current analysis is based on a recent ruling of the European Court of Human Rights in Pavlovi v. Bulgaria case. The paper also considers the measures that can be taken against this form of parental abuse, thus containing practical references related to the effective implementation of the legal means enacted in order to counteract this syndrome.

Keywords: *parental alienation, right to respect for private and family life, civil enforcement.*

1. Argument în favoarea cercetării subiectului

Prezentul studiu este prilejuit de pronunțarea recentă a Curții Europene a Drepturilor Omului într-o cauză ce vizează încălcarea dreptului la viață privată și de familie, urmare a neîndeplinirii de către autoritățile naționale din Bulgaria a măsurilor necesare pentru realizarea dreptului de a menține legături personale cu minorul¹.

Într-un asemenea cadru de analiză, Curtea de la Strasbourg a reținut înstrăinarea copilului de membrii apropiați ai familiei (tatăl și bunicii săi), readucând astfel în atenție acutizarea sindromului de alienare parentală, ce reprezintă, în esență, o interacțiune patologică intra-familială, mai des întâlnită în cazul divorțurilor non-consensuale².

¹ CEDO, Cauza *Pavlovi v. Bulgaria* (cererea nr. 72059/16), 1 februarie 2022, ECLI:CE:ECHR:2022:0201JUD007205916.

² A se vedea, în acest sens, Margit Gaffal, *Parental Alienation in Divorce Judgments*, InDret, vol. 4, 2012, p. 2: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2182523>.

La nivel introductiv, amintim că alienarea parentală a fost sistematizată, pentru prima dată la nivel științific de Richard Gardner, în cartea sa *The Parental Alienation Syndrome, a Guide for Mental Health and Legal Professionals*, prin intermediul căreia erau descrise cazuri în care, pe fondul tensiunilor acumulate la divorț, unul dintre foștii soți proiecta o imagine negativă a celuilalt părinte, în mintea copilului lor comun, scopul fiind distrugerea treptată a relației dintre copil și părintele nerezident³.

Actualmente sindromul alienării parentale este recunoscut și în țara noastră, prin intermediul Protocolului privind recunoașterea alienării parentale, încheiat de Institutul de Psihologie Judiciară, fiind definit ca o formă de abuz emoțional deosebit exercitată asupra copilului.

Dat fiind impactul distructiv al acestor tehnici psihologice de denigrare, este lesne de înțeles că trebuie intervenit rapid, pentru ca relația cu minorul să nu se deterioreze, uneori ireversibil. De pildă, în *cauza Bordeianu v. Moldova*⁴, alienarea parentală a fiicei atinsese un nivel de severitate care amenința punerea în executare a programului de vizitare, astfel că autoritățile ar fi trebuit să implementeze principala soluție de contracarare care implică o abordare complexă, cu participarea experților în domeniu, fiind blamată „toleranța *de facto*” a autorităților responsabile de executare.

Așadar, gravitatea acestui fenomen și a situațiilor conflictuale pe care le generează, dar mai cu seamă faptul că și în societatea românească acest sindrom se manifestă pregnant, nefiind, deci, o problemă ocazională, ne determină să întreprindem un atare demers de cercetare, fiind de interes practic și de actualitate modul în care sistemul juridic se raportează la această problemă, prin stabilirea soluțiilor punctuale ce sunt menite să restabilească relația minor-părinte nerezident.

Pentru obiectivul pe care ni l-am propus, mai întâi vom exemplifica, prin intermediul principiilor extrase din hotărârea pronunțată recent în *cauza Pavlovi v. Bulgaria*, făcând referire și la alte cazuri în care a fost examinată problema alienării parentale de către CEDO, pentru ca apoi să concluzionăm asupra soluțiilor de avut în vedere, respectiv să urmărim modul în care acestea au fost receptate în legislația și practica judiciară românească.

2. Problema sistemică a absenței măsurilor menite să permită contactul efectiv între părintele nerezident și minor. Eșecul autorităților în a adopta măsuri pregătitoare adecvate

Alienarea parentală poate fi cauzată de unul dintre părinți sau de către o altă rudă apropiată a copilului, dar de multe ori este înlesnită și de o soluționare deficitară a acestei probleme, la nivel național, și anume avem în vedere lipsa adoptării

³ *Ibidem*, p. 7.

⁴ CEDO, *Cauza Bordeianu v. Moldova* (cererea nr. 49868/08), 11 ianuarie 2011, par. 60, 69, ECLI:CE:ECHR:2011:0111JUD004986808.

prompte a acelor măsuri susceptibile de a pune în aplicare dreptul părintelui nerezident de menținere a legăturilor personale cu minorul.

În acest sens arătăm că în *cauza Paolovi v. Bulgaria* tatăl copilului a solicitat în repetate rânduri intervenția serviciilor de asistență socială și chiar a poliției, respectiv reprezentanților procuraturii pentru a-și realiza dreptul său de vizită consfințit în hotărâri definitive ale instanțelor, una dintre acestea dispunând chiar extinderea respectivului drept⁵. În cele din urmă s-a adresat, alături de bunicii paterni ai copilului, Curții de la Strasbourg, plângându-se de lipsa prelungită de punere în executare a hotărârilor judecătorești care-i recunoșteau dreptul de a avea legături personale cu minorul.

În acest dosar, ca și în celelalte ce s-au aflat pe rolul Curții europene a drepturilor omului, cu obiect similar, Curtea a reamintit principiile generale privind punerea în executare a titlurilor ce vizează legăturile dintre copii și părinții lor, principii dezvoltate de-a lungul vremii în cauze precum: *Ignaccolo-Zenide v. România*⁶, *Prizzia v. Ungaria*⁷, *Vyshnyakov v. Ucraina*⁸, precum și cele ce vizează relațiile dintre bunici și nepoți, ce se regăsesc în *Marckx v. Belgia*⁹, *Kruškić v. Croația*¹⁰.

Astfel, în *cauza Ignaccolo-Zenide v. România*, Curtea a stabilit că art. 8 din Convenție impune autorităților atât obligații negative, dar și pozitive, inerente

⁵ Subliniem că în optica Curții de la Strasbourg participarea activă a părinților în acțiunile care îi privesc pe copii este obligatorie în temeiul art. 8 din Convenție, pentru a asigura protecția intereselor acestora și că, în cazul în care un reclamant solicită punerea în executare a unei hotărâri judecătorești, atât comportamentul acestuia, cât și cel al instanțelor, reprezintă un factor relevant ce trebuie luat în considerare (CEDO, *cauza Cristescu v. România*, cererea nr.13589/07, 10 ianuarie 2012, ECLI:CE:ECHR:2012:0110JUD001358907, par. 59 și CEDO, *cauza Pascal v. România*, cererea nr.805/09, 17 aprilie 2012, ECLI:CE:ECHR:2012:0417JUD000080509, par.71). Astfel, de exemplu, în această ultimă cauză, *Pascal v. România*, Curtea a constatat că „reclamantul nu a solicitat asistența serviciilor sociale sau a unui psiholog pentru a explora alte posibilități de a se apropia de fiica sa înstrăinată și atunci când a avut ocazia de a participa la ședințe de consiliere psihologică împreună cu fosta lui soție [...], acesta a încetat să mai participe la ele după patru ședințe [...]” (par.84). În continuare, Curtea arată că în situații dificile precum cea din respectivul dosar, având în vedere problemele nerezolvate dintre părinți „trebuie să treacă o anumită perioadă de timp pentru ca părinții să poată să depășească dificultățile emoționale și să stabilească o relație matură bazată pe interesul superior al copilului [...]”. În lumina acestor considerente concluzia a fost că „restabilirea unei relații cu un copil în astfel de circumstanțe delicate necesită eforturi pe termen lung din partea tuturor celor implicați, în ciuda obligațiilor pozitive ale autorităților publice de a asigura executarea dreptului de vizită [...]” (par. 85).

⁶ CEDO, *Cauza Ignaccolo-Zenide v. România* (cererea nr. 31679/96), 25 ianuarie 2000, ECLI:CE:ECHR:2000:0125JUD003167996.

⁷ CEDO, *Prizzia v. Ungaria* (cererea nr. 20255/12), 11 iunie 2013, ECLI:CE:ECHR:2013:0611JUD002025512

⁸ CEDO, *Vyshnyakov v. Ucraina* (cererea nr. 25612/12), 24 iulie 2018, ECLI:CE:ECHR:2018:0724JUD002561212.

⁹ CEDO, *Marckx v. Belgia* (cererea nr. 6833/74), 13 iunie 1979, ECLI:CE:ECHR:1979:0613JUD000683374

¹⁰ CEDO, *Kruškić v. Croația* (cererea nr. 10140/13), 25 noiembrie 2014, ECLI:CE:ECHR:2014:1125DEC001014013.

respectării efective a vieții de familie. În ceea ce privește obligațiile pozitive, acestea implică dreptul părintelui de a beneficia de măsuri adecvate din partea statului, pentru a fi alături de copilul său, obligația fiind una de mijloace, astfel cum se afirmă și în cauzele *Prizzia v. Ungaria* (paragraful 35) și *Vyshnyakov v. Ucraina* (paragraful 36). Important de menționat este că, după cum s-a stabilit, tot în jurisprudența CEDO, „obligațiile statului nu se limitează la a veghea în sensul de a permite copilului să i se poată alătura tatălui său, ci ele cuprind și totalitatea măsurilor pregătitoare ce permit atingerea acestui rezultat”¹¹.

Curtea a mai statuat, prin intermediul hotărârii pronunțate în cauza *Ignaccolo-Zenide v. România*, că obligația autorităților naționale de a lua măsuri în scopul reunirii copilului cu părintele său nu este absolută, „deoarece este posibil ca reluarea conviețuirii cu minorii care au locuit un timp cu celălalt părinte să nu se realizeze atât de ușor, să nu se poată face imediat și să necesite unele măsuri pregătitoare. Natura și anvergura acestora depind de circumstanțele fiecărei cauze, dar înțelegerea și cooperarea din partea tuturor persoanelor vizate constituie întotdeauna un factor important. Dacă autoritățile naționale trebuie să se străduiască să faciliteze o astfel de colaborare în acest domeniu, obligația lor de a recurge la coerciție nu poate fi decât limitată: acestea trebuie să țină seama de interesele și de drepturile și libertățile acelor persoane și în special de interesele superioare ale copilului și de drepturile sale, stipulate în art. 8 din convenție. În ipoteza în care contactele cu părinții riscă să amenințe aceste interese sau să încalce drepturile respective, autoritățile naționale trebuie să vegheze la stabilirea unui raport de proporționalitate între ele” (par. 94).

Înțelegem din cele citate mai sus că este misiunea judecătorului național de a asigura justul echilibru între drepturile aflate în conflict, astfel cum sunt stabilite raportat la particularitățile fiecărui caz în parte¹², aplicând standardele convenționale, îndeosebi cel al principiului proporționalității.

Referitor la adecvarea măsurilor adoptate de autorități, principalul criteriu de apreciere al lor este rapiditatea implementării acestora, întrucât trecerea timpului poate avea consecințe iremediabile asupra relației dintre copil și părintele care nu locuiește cu acesta, nefiind exclusă utilizarea sancțiunilor împotriva comportamentului ilegal al părintelui la care locuiește copilul, astfel cum se reține în cauza *Vyshnyakov v. Ucraina* (par. 37).

Așadar, prin raportare și la factorul timp, se poate susține că o neexecutare corespunzătoare a acestei categorii de hotărâri judecătorești poate pune în discuție și încălcarea art. 6 al Convenției europene a drepturilor omului, prin prisma

¹¹ CEDO, *Amănalăchioai v. România*, (cererea nr. 4023/04), 26 mai 2009, ECLI:CE:ECHR:2009:0526JUD000402304, par. 97.

¹² Stela Stoicescu, *Obligații pozitive ale statelor sub aspectul punerii în executare a hotărârilor judecătorești privitoare la minori din perspectiva Convenției europene a drepturilor omului*, în *Revista Română de Drept Privat* nr. 3/2018, accesat în biblioteca virtuală www.sintact.ro.

exigenței termenului rezonabil de soluționare și a tuturor celorlalte garanții procedurale, după cum poate fi vorba și despre invocarea art. 13 al Convenției, atunci când Statul nu asigură un remediu efectiv pentru punerea în executare a hotărârilor judecătorești în această materie¹³.

Suplimentar, în privința legăturilor cu bunicii, respectiv cu alte rude apropiate, amintim că aprecierea Curții este că „viața de familie”, în sensul art. 8 al Convenției, include cel puțin legăturile dintre rudele apropiate, de exemplu cele dintre bunici și nepoți, întrucât și astfel de rude pot juca un rol considerabil în viața de familie (hotărârea în cauza *Marckx v. Belgia*, par. 45). Pe cale de consecință și în astfel de cazuri obligația Statului, prin organele sale responsabile, este de acționa de asemenea manieră încât să permită dezvoltarea normală și sănătoasă a acestor relații (hotărârea în cauza *Kruškić v. Croația*, par. 111).

Revenind la cauza recentă *Paolovi v. Bulgaria*, Curtea a constatat că deși tatăl și bunicii paterni au susținut în mod activ procedurile de executare, solicitând asistență din partea diferitelor autorități responsabile, cooperând răbdători cu acestea, totuși măsurile adoptate, în plan intern, nu au fost suficiente sau adecvate/oportune pentru restabilirea relației acestora cu minorul.

Așadar, Curtea a ajuns la concluzia că autoritățile competente au acționat defectuos, anume, în concret: în privința măsurilor coercitive asupra debitorului obligației (mama), s-a reținut că executorul judecătoresc nu a amendat-o în mod regulat pe mama copilului pentru nerespectarea titlurilor executorii din cauză, poliția s-a rezumat doar la a o avertiza pe mamă cu privire la obligațiile sale legale, iar procurorii sesizați au refuzat deschiderea urmăririi penale, în majoritatea cazurilor, iar în acele dosare finalizate cu trimitere în judecată penală, instanțele au achitat-o pe mamă. Nici serviciile de asistență socială nu au acționat cum s-ar fi cuvenit în aceste circumstanțe speciale, relevante, în acest sens, fiind concluziile unei comisii a Agenției de Stat pentru Protecția Copilului în care s-a consemnat utilizarea ineficientă și de durată a serviciilor de asistență socială, omisiuni care au însemnat încălcări atât ale drepturilor părintelui nerezident, ale bunicii paterni, cât și ale copilului.

Astfel, Curtea a considerat că luarea unor măsuri pregătitoare adecvate ar fi fost indispensabilă pentru a asigura implicarea autonomă a copilului, independent de influența decisivă a mamei, mai cu seamă la începutul întregii proceduri, înainte ca alienarea să se instaleze, sau chiar accentueze. Aceste măsuri complexe ar fi trebuit, în mod util, să o implice, la nivel de consiliere și pe mamă, alături de copil.

¹³ Această interpretare se desprinde și din consultarea literaturii de specialitate: Stela Stoicescu, *op. cit.*, accesată în biblioteca virtuală www.sintact.ro.

3. Remedii de avut în vedere în astfel de cazuri

După cum just s-a subliniat, în literatura de specialitate¹⁴, atunci când se ridică problema alienării parentale, abordarea trebuie să implice ajutor de specialitate, însemnând înlăturarea acestei forme de abuz emoțional, prin participarea tuturor părților implicate la ședințe de consiliere psihologică, dar se va realiza și din punct de vedere legal, prin instrumentele juridice susceptibile să sancționeze conduita culpabilă a părintelui alienator.

Din punct de vedere juridic, raportându-ne la legislația românească, putem să uzăm de dispozițiile de drept substanțial, anume cele de la art. 403 C. civ. care se referă la modificarea măsurilor luate cu privire la copil și să contracarăm această problemă prin solicitarea adresată instanței de a extinde programul de legături personale, în favoarea părintelui înstrăinat de copilul său sau, mai drastic să obținem chiar schimbarea locuinței copilului la părintele ținută a alienării parentale, respectiv instanța să pronunțe o modificare a modalității de exercitare a autorității părintești¹⁵.

Împărtășim chiar și acele orientări din cadrul unor jurisdicții străine¹⁶, prin intermediul cărora părinții titulari ai dreptului de vizită a minorului promovează și acțiuni civile în răspundere delictuală, pentru a „compensa”, în plan financiar, pierderea relației cu al lor copil, și totodată, ca o formă suplimentară de presiune asupra celuilalt părinte alienator.

Întorcându-ne la obiectul principal al studiului nostru, partea de executare a hotărârilor judecătorești în pricinile cu minori, arătăm că în România, prin intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă s-a realizat o reformare a acestei materii, prin dispozițiile art. 910-914. În esență, deși s-au înaintat și propuneri concrete de îmbunătățire, a fost remarcat efectul pozitiv al reglementării, prin garanțiile suplimentare oferite, acelea de implicare a direcției generale de asistență socială și protecție a copilului și a psihologului¹⁷.

Util de menționat, în context, este și faptul că asupra acestor prevederi și-a îndreptat analiza și Curtea noastră Constituțională, care a fost sesizată cu excepții de neconstituționalitate a noii reglementări ce vizează executarea hotărârilor

¹⁴ Adina Renate Motica, *Alienarea parentală sau cum să crești un copil nefericit*, în Marieta Avram (coordonator), *Autoritatea părintească. Între măreție și decădere*, Ed. Solomon, 2018, p. 349.

¹⁵ Pentru exemplificări jurisprudențiale, în acest sens, a se consulta Adina Renate Motica, *op. cit.*, pp. 354-360.

¹⁶ A se vedea, în acest sens, Kelly Schwartz, *The Kids Are Not All Right: Using the Best Interest Standard to Prevent Parental Alienation and a Therapeutic Intervention Approach to Provide Relief*, Boston College Law Review, volume 56, issue 2, 2015, accesat la data de 19.02.2022 la adresa web: <https://lawdigitalcommons.bc.edu/bclr/vol56/iss2/9>.

¹⁷ Roxana Stanciu, *Scurte considerații asupra dispozițiilor Codului de procedură civilă referitoare la executarea hotărârilor judecătorești referitoare la minori*, în Marieta Avram (coordonator), *Autoritatea părintească. Între măreție și decădere*, Editura Solomon, 2018, pp. 538-551.

judecătorești și a altor titluri referitoare la minori. Astfel, prin Decizia Curții Constituționale nr.299/12 mai 2016 s-a statuat asupra conformității textelor criticate, cu legea noastră fundamentală¹⁸, din motivare fiind relevante de reținut cele stabilite la paragrafele 19-21: „19. Prin urmare, din analiza textelor legale menționate, Curtea observă că legiuitorul a reglementat mai multe măsuri graduale ca intensitate menite să constrângă debitorul să execute obligația prevăzută în titlul executoriu, prin intermediul instanței de judecată. Aplicarea penalităților reprezintă un mijloc de constrângere judiciară, o sancțiune pecuniară, care are rolul de a crea debitorului obligației o presiune suplimentară, inclusiv prin acumularea, timp de trei luni, a sumelor datorate pentru întârzierea în executare. După acest termen, legiuitorul a prevăzut o sancțiune mult mai gravă, respectiv constrângerea debitorului cu aplicarea unei sancțiuni penale.

20. Referitor la critica privind posibilitatea de a influența comportamentul minorului în sensul de a-l respinge pe părintele care a câștigat procesul, Curtea reține că legiuitorul a prevăzut în funcție de vârsta copilului un program de consiliere psihologică pentru o perioadă ce nu poate depăși 3 luni, la finalizarea căruia psihologul numit de instanță va întocmi un raport. După primirea raportului executorul judecătoresc va relua procedura executării silit.

21. Având în vedere cele anterior arătate, Curtea reține că procedura criticată nu încalcă dreptul la un proces echitabil garantat constituțional și convențional. Dispozițiile art. 21 alin. (3) din Constituție prevăd judecarea proceselor în mod echitabil și soluționarea lor într-un termen rezonabil, principiu consfințit și de art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Procesul echitabil constituie o garanție a principiului egalității, iar termenul rezonabil o garanție a faptului că justiția asigură realizarea drepturilor și libertăților cetățenilor, cu eliminarea tergiversărilor și a mijloacelor șicanatorii. Or, procedura legală criticată instituie suficiente garanții pentru asigurarea unui proces echitabil și a termenului rezonabil”.

Nu ne-am propus, prin intermediul acestui studiu, să expunem conținutul normativ al articolelor de lege precitate, considerând că ne-am mai aplecat, din punct de vedere teoretic asupra lor¹⁹, ci mai degrabă vom face câteva referiri practice legate de punerea efectivă în aplicare a acestui arsenal juridic de combatere a sindromului de alienare parentală.

O cale de acțiune este aceea a aplicării de penalități, în baza art. 910 alin. (3) raportat la art. 906 C. pr. civ. Acestea sunt considerate²⁰ a fi un mijloc indirect de obținere a

¹⁸ Aceași concluzie este afirmată și prin intermediul Deciziei Curții Constituționale nr. 710/9 noiembrie 2017, respectiv prin Decizia nr. 18/15 ianuarie 2019.

¹⁹ Georgeta-Bianca Spîrchez, *The execution of court decisions and of other enforceable titles regarding minors, according to the Romanian Civil Procedure Code*, Bulletin of the Transilvania University of Brașov Series VII: Social Sciences • Law • Vol. 10 (59) No. 1-2017.

²⁰ Ioan Ilieș Neamț, *Executarea silită a dreptului de a avea legături personale cu minorul. Iluzie sau realitate?*, Revista de dreptul familiei nr. 1-2/2019, p. 394. Autorul citat, întemeindu-se pe cele dispuse

executării în natură a obligației *intuitu personae*, prin exercitarea unei presiuni patrimoniale asupra debitorului.

Astfel, într-o speță²¹, s-a decis în sensul că nu este doar oportună stabilirea unei penalități maxime pe zi de întârziere, împotriva părintelui debitor al obligației de executat, dar și că o astfel de măsură este imperios necesară deoarece „reclamantei i-a rămas doar uzul concursului coercitiv al organelor judiciare și al celor de executare pentru a avea speranța legitimă că își poate recupera copilul și își poate reface relația cu acesta, care este atât de degradată [...], încât orice variantă mai blândă este considerată insuficientă”. Pentru a pronunța această soluție instanța a remarcat că o bună parte din copilăria și preadolescența copilului fuseseră alterate de tatăl care, ajungând în puternice relații conflictuale cu fosta soție, a decis să îl implice și pe minor în acestea, din cuprinsul lucrării de expertiză întocmite în acel dosar reieșind că „implicarea minorului în conflictul părinților a provocat grave inconveniente dezvoltării sale armonioase la nivel afectiv precum și că modul în care tatăl acționează în circumstanțele concrete ale cauzei este apt să genereze alienarea minorului față de mamă și să împiedice satisfacerea corespunzătoare a nevoii de continuitate a copilului în relația cu ambii săi părinți”.

După cum just s-a statuat, tot pe cale jurisprudențială²², stabilirea cuantumului penalităților se impune a se face prin „raportarea la gravitatea inacțiunii culpabile a debitoarei, la miza litigiului și necesitatea ca penalitatea să constituie un mijloc de constrângere adecvat a debitorului pentru aducerea la îndeplinire a obligațiilor din titlul executor, astfel încât să fie menținut și aplicat principiul proporționalității”.

Potrivit art. 913 C. pr. civ., *un posibil remediu pentru situația în care o hotărâre judecătorească nu poate fi pusă în executare deoarece minorul însuși refuză să părăsească pe unul dintre părinți sau, dimpotrivă, manifestă aversiune față de părintele nerezident, este consilierea psihologică*, ce „urmează a se desfășura de către o persoană specializată, în scopul rezolvării unor situații dificile care se manifestă în relația dintre copil și părinții săi, inclusiv pentru rezolvarea unor tulburări emoționale și/sau comportamentale care s-ar putea manifesta la copil pe fondul situației tensionate din familie”²³.

Desigur, motivele refuzului minorului pot fi multiple, însă se interpretează²⁴ că dacă relația cu părintele a decurs normal până la acel moment și nu pot fi invocate

de Înalta Curte de Casație și Justiție, completul competent pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, Decizia nr. 16/2017, arată că penalitățile prevăzute de art. 906 C. pr. civ. nu înlătură dreptul creditorului la daunele cauzate de neexecutarea la termen a obligațiilor.

²¹ În acest sens, a se vedea Judecătoria Alba Iulia, Încheierea nr. 2392/5 noiembrie 2021, consultată prin intermediul bibliotecii virtuale www.sintact.ro.

²² A se consulta Judecătoria Cluj-Napoca, Sentința nr. 8232/20 decembrie 2021, disponibilă prin intermediul bibliotecii virtuale www.sintact.ro.

²³ Tribunalul Dâmbovița, Decizia nr. 779/21 octombrie 2021, disponibilă prin intermediul bibliotecii virtuale www.sintact.ro.

²⁴ Ioan Ilieș Neamț, *op. cit.*, p. 396, precum și jurisprudența citată de acest autor: Tribunalul Maramureș, Decizia civilă nr. 309/1/2018.

noi motive care să justifice atitudinea de respingere a minorului, concluzia este că reacția copilului a survenit pe fondul unei manipulări din partea părintelui la care locuiește statornic sau se datorează unui așa-numit „conflict de loialități”, care îl determină să se alieze cu unul dintre părinți pentru a nu-i pierde afecțiunea.

Astfel, într-o cauză instanța²⁵ a motivat includerea minorului și a ambilor părinți într-un program de psihoterapie familială și, distinct de psihoterapie individuală, raportat la necesitatea de a depăși furia generată de divorț, obiectivul final fiind acela al îmbunătățirii abilităților parentale și al adoptării unei coparentalități adecvate, având în vedere urgența restabilirii relației dintre minor și tatăl său.

Într-un alt dosar civil instanța²⁶ a pus în vedere părților imperativul protejării minorilor de conflictele care se desfășoară între părinți, subliniind că atitudinea părinților este factorul determinant în dezvoltarea unor relații emoționale stabile cu ai lor copii. De aceea a apreciat că se impune cât mai rapid reluarea unei relații firești între copil și părintele de care a fost înstrăinat, știut fiind că șansele de reușită în astfel de cazuri cresc cu cât intervenția terapeutică este mai rapidă și mai energetică.

Desigur, pentru a întregi gama de soluții legislative, ne mai putem referi și la *procedurile penale care se pot declanșa în virtutea art. 912 alin. (2) C. pr. civ.*²⁷. Cu privire la acestea, în acord cu cele afirmate de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza *Sbârnea împotriva României*²⁸, suntem de părere că trebuie manifestată prudență, întrucât efectul negativ s-a putea repercuta tot asupra minorului, care ar putea fi plasat într-o situație stresantă suplimentară²⁹.

4. Comentarii finale

Lipsa cooperării între părinții separați, spre binele copilului lor, nu poate exonera autoritățile competente de a adopta toate măsurile apte să permită, în mod rezonabil, menținerea legăturilor de familie, este ideea de bază ce se desprinde din

²⁵ A se vedea Judecătoria sectorului 5 București, Sentința nr. 9286/21 decembrie 2017, disponibilă prin intermediul bibliotecii virtuale www.sintact.ro.

²⁶ A se vedea Judecătoria Cluj-Napoca, Sentința nr. 8232/20 decembrie 2021, disponibilă prin intermediul bibliotecii virtuale www.sintact.ro.

²⁷ Art. 912 alin. (2) C. pr. civ.: „În cazul în care debitorul nu își îndeplinește obligația în termenul prevăzut la alin. (1), precum și atunci când debitorul este de rea-credință și ascunde minorul, executorul judecătoresc va consenma acest fapt și va sesiza de îndată parchetul de pe lângă instanța de executare în vederea începerii urmăririi penale, pentru săvârșirea infracțiunii de nerespectare a hotărârii judecătorești.”

²⁸ CEDO, cauza *Sbârnea împ. României* (cererea nr. 2040/06), 21 iunie 2011, par. 122: „În lumina evoluției ulterioare a cauzei și având în vedere impactul pe care această acțiune l-a avut, în special asupra fetei, Curtea consideră că insistența reclamantului asupra plângerii penale și de a dovedi pretinsa rea-credință a M.S. nu pare să fi fost cea mai constructivă abordare pentru reconstruirea legăturii emoționale pe care acesta o avusese înainte cu fiica sa”.

²⁹ În acest sens, a se vedea Sevastian Cercel, Oana Ghiță, *Cuvântul copilului în procedurile judiciare și în executarea silită*, în Revista Română de Executare Silită nr. 1/2020, consultat în biblioteca virtuală www.sintact.ro.

rândurile ce preced și pe care o găsim, cu titlu obligatoriu și în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului³⁰.

Aceste autorități trebuie să fie responsabilizate de principiile obligatorii desprinse din cazuistica Curții de la Strasbourg și să depună toate diligențele speciale, în astfel de cazuri sensibile, mai cu seamă atâta vreme cât dispun de pârghiile juridice care le permit să acționeze corespunzător. Acțiunea lor trebuie să fie conjugată și să derive, în primul rând, din conștientizarea faptului că alienarea parentală este de natură să producă efecte dăunătoare, nedorite, de lungă durată asupra unui copil.

³⁰ CEDO, cauza *Zavřel v. Cehia* (cererea nr. 14044/05), 18 ianuarie 2007, par. 52, CLI:CE:ECHR:2007:0118JUD001404405.